

PROJEKT „UNAPREĐENJE RADA NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA U BiH“ IPA 2019

Rezultati i učinci pravosuđa u BiH na predmetima ratnih zločina -
kratki izvještaj o rezultatima i perspektivama

PROJEKT „UNAPREĐENJE RADA NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA U BiH“

Pred državom Bosnom i Hercegovinom i dalje stoji civilizacijska obaveza okončanja pravnih aspekata procesa tranzicijske pravde. Pravosuđe u Bosni i Hercegovini ima ključnu ulogu u objektivnom utvrđivanju činjenica kroz privođenje pravdi svih počinitelja ratnih zločina.

Fokusirajući se na unapređenje efikasnog rješavanja predmeta ratnih zločina u sudovima i tužilaštvima, Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine koordinira realizaciju novčane podrške

Evropske unije u uspostavi sistemskih pretpostavki efikasne implementacije okvira Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina.

Namijenjena stručnoj pravosudnoj zajednici i široj javnosti, brošura nudi detaljan uvid u provedene aktivnosti i ostvarene rezultate, trenutno stanje, te perspektive i obaveze pravosuđa u procesuiranju predmeta ratnih zločina.

STRUKTURA PODRŠKE EVROPSKE UNIJE PRAVOSUĐU U BIH ZA RAD NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA

Projekt Evropske unije „Unapređenje rada na predmetima ratnih zločina u BiH“ počeo se implementirati 2014. godine, s predviđenim završetkom krajem 2022. godine. Nastojeći uspostaviti ključne systemske pretpostavke u radu na predmetima ratnih zločina kroz unapređenje različitih aspekata ljudskih resursa i materijalnih kapaciteta pravosuđa u BiH, u periodu od 2014 – 2020. godine, Evropska unija je kroz pretpristupne fondove (IPA) osigurala 14,8 miliona EUR bespovratnih sredstava. Novčana sredstva su realizovana kroz IPA 2012/2013/2017 faze podrške. Trenutno se implementira četvrta faza podrške – IPA 2019, u vrijednosti od 4 miliona EUR.

OPŠTI CILJ PROJEKTA

U POTPUNOSTI REALIZOVATI MJERE I CILJEVE REVIDIRANE DRŽAVNE STRATEGIJE ZA RAD NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA

SPECIFIČNI CILJ PROJEKTA

UNAPRIJEDITI EFIKASNOST PROCESUIRANJA PREDMETA RATNIH ZLOČINA, KROZ SMANJENJE BROJA NERIJEŠENIH KTRZ PREDMETA U TUŽILAŠTVIMA ZA 65%, U PERIODU OD 9 GODINA (2014 – 2022)

Osigurani
preduslovi
vršenja
nadzora nad
implementacijom
Revidirane državne
strategije

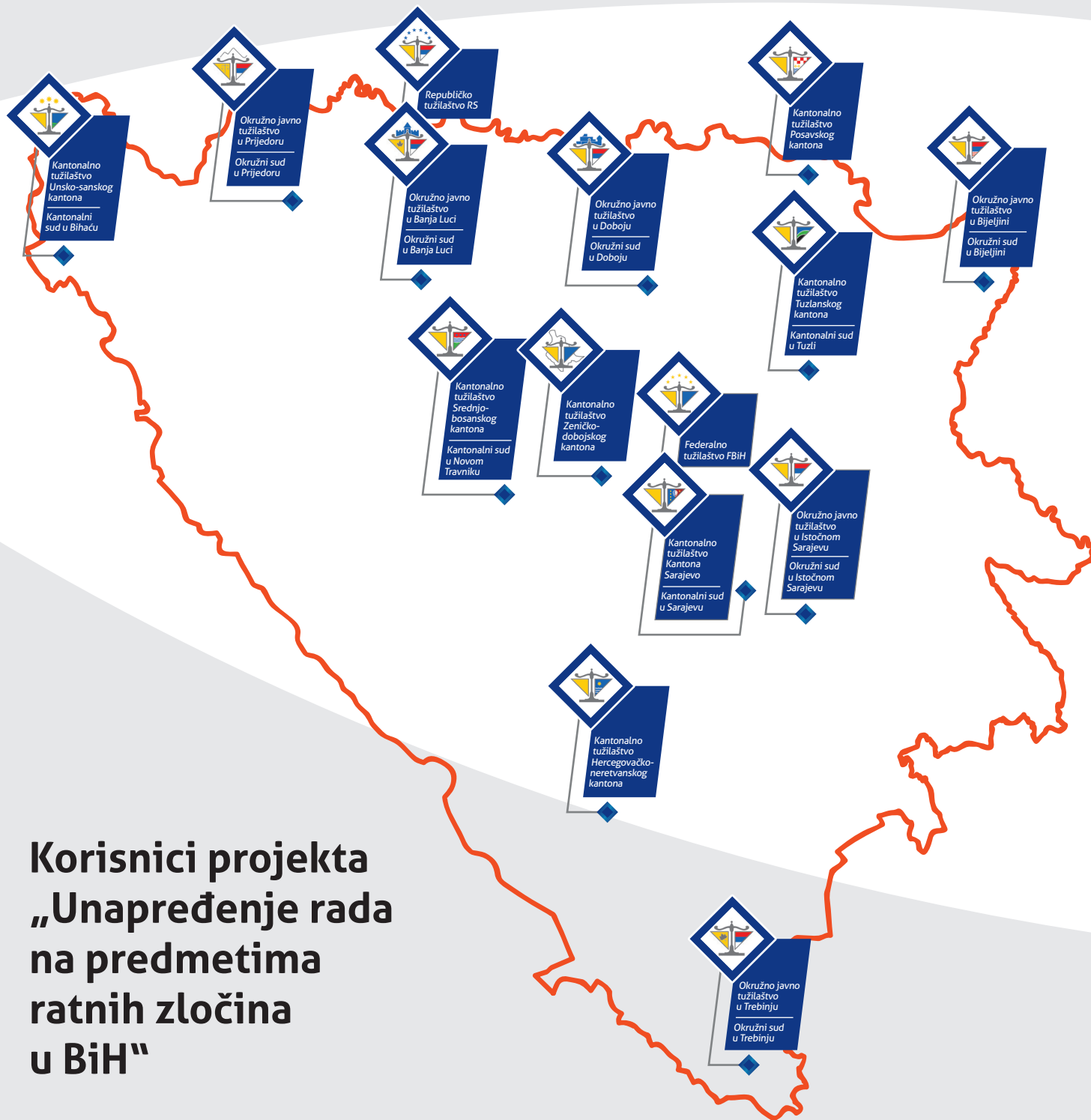
Unaprijeđeni
ljudski resursi i
materijalni
kapaciteti -
finansirano 96
pozicija dodatnog
osoblja

Pružena
podrška VSTV BiH
u vršenju sistemskog
nadzora nad radom
sudova i tužilaštava
u RZ predmetima

Poboljšane
profesionalne
vještine
advokata
u RZ
predmetima

Poboljšane
praktične
vještine i
stručna znanja
sudija i tužilaca

**Očekivani
rezultati
IPA 2019 faze**

**Korisnici projekta
„Unapređenje rada
na predmetima
ratnih zločina
u BiH“**

Ministarstvo
pravde BiH -
Odsjek krivične
odbrane

Visoko sudsko
i tužilačko
vijeće BiH

***Ugovor o grantu između
Evropske unije i
Ministarstva finansija i
trezora BiH***

Tužilaštvo
Bosne i
Hercegovine

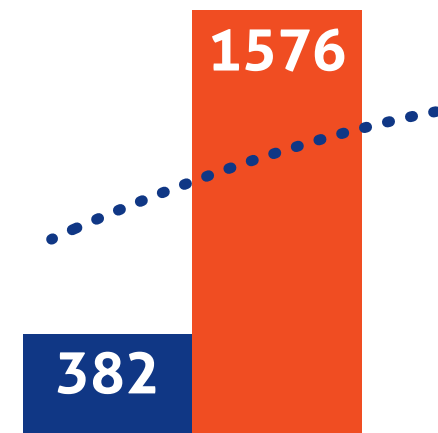

Sud
Bosne i
Hercegovine

OSTVARENI REZULTATI

Fokusirajući se na unapređenje segmenata ljudskih resursa, materijalnih kapaciteta, edukacije, te osiguranja stručne podrške i redovnog monitoringa nad radom pravosuđa, prethodne faze implementacije podrške Evropske unije, IPA 2012/2013/2017, rezultirale su smanjenjem broja neriješenih predmeta ratnih zločina.

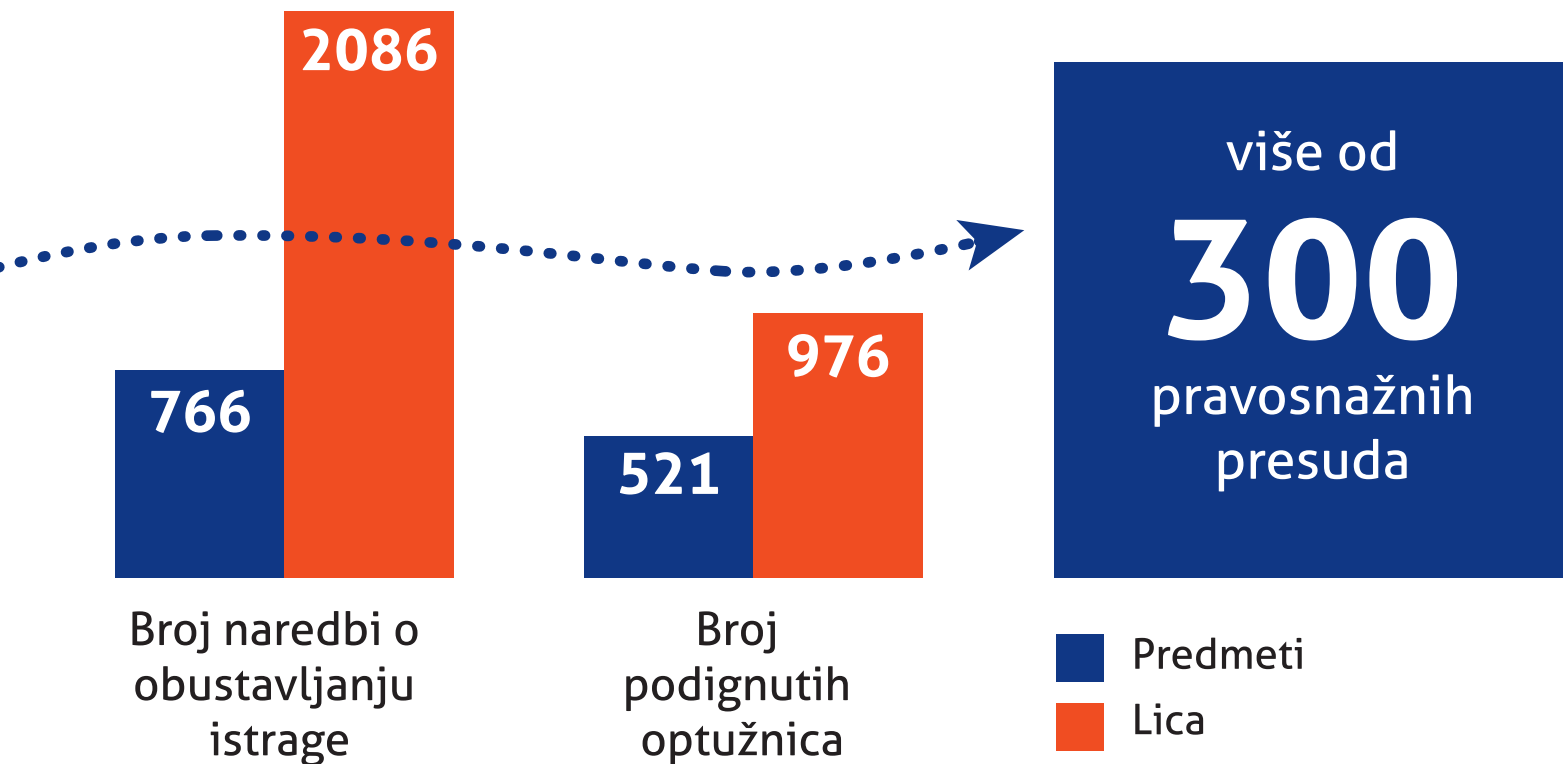
Potrebno je podsjetiti da se niti jedno pravosuđe nije susrelo s izazovom složenosti i obimnosti počinjenih krivičnih djela ratnih zločina, te zahtjevima efikasnog i kvalitetnog okončanja ovolikog broja predmeta. I pored evidentiranih zaostataka, tužilaštva i sudovi u BiH ostvarili su statistički zapažene rezultate u radu na predmetima ratnih zločina, u toku prethodnih faza implementacije podrške Evropske unije. Komplementarno s realizacijom projektnih aktivnosti, podrška Evropske unije doprinijela je smanjenju broja neriješenih predmeta ratnih zločina u tužilaštvima.

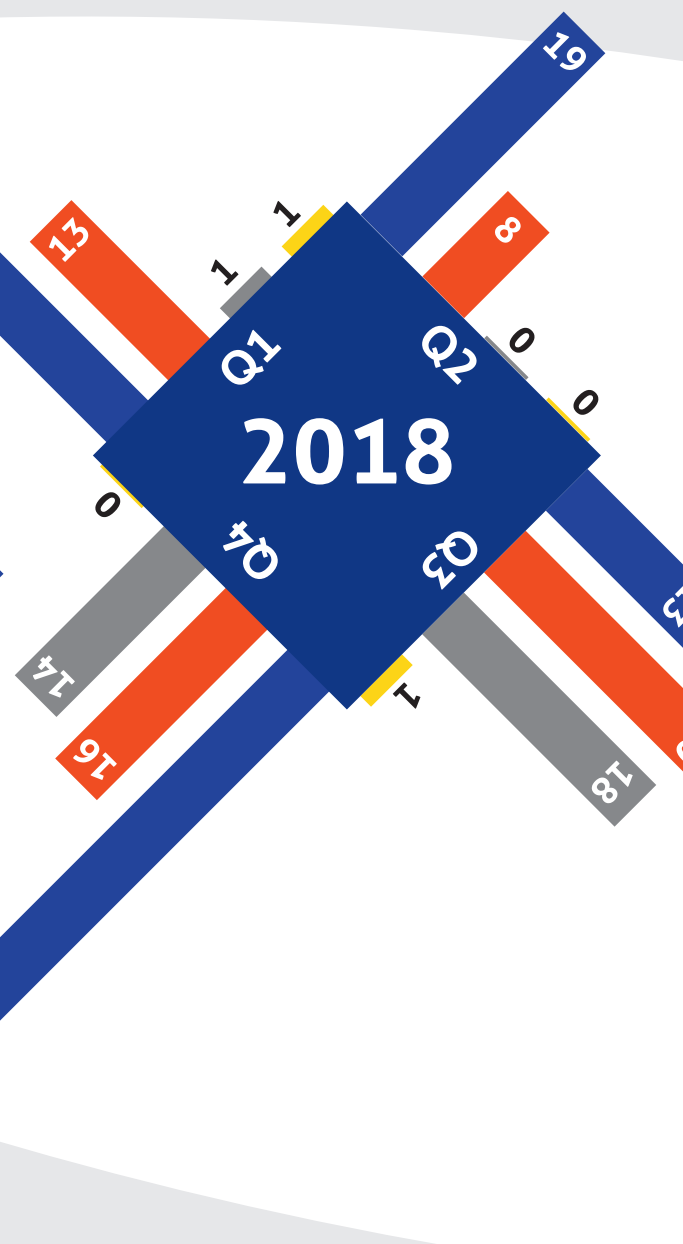
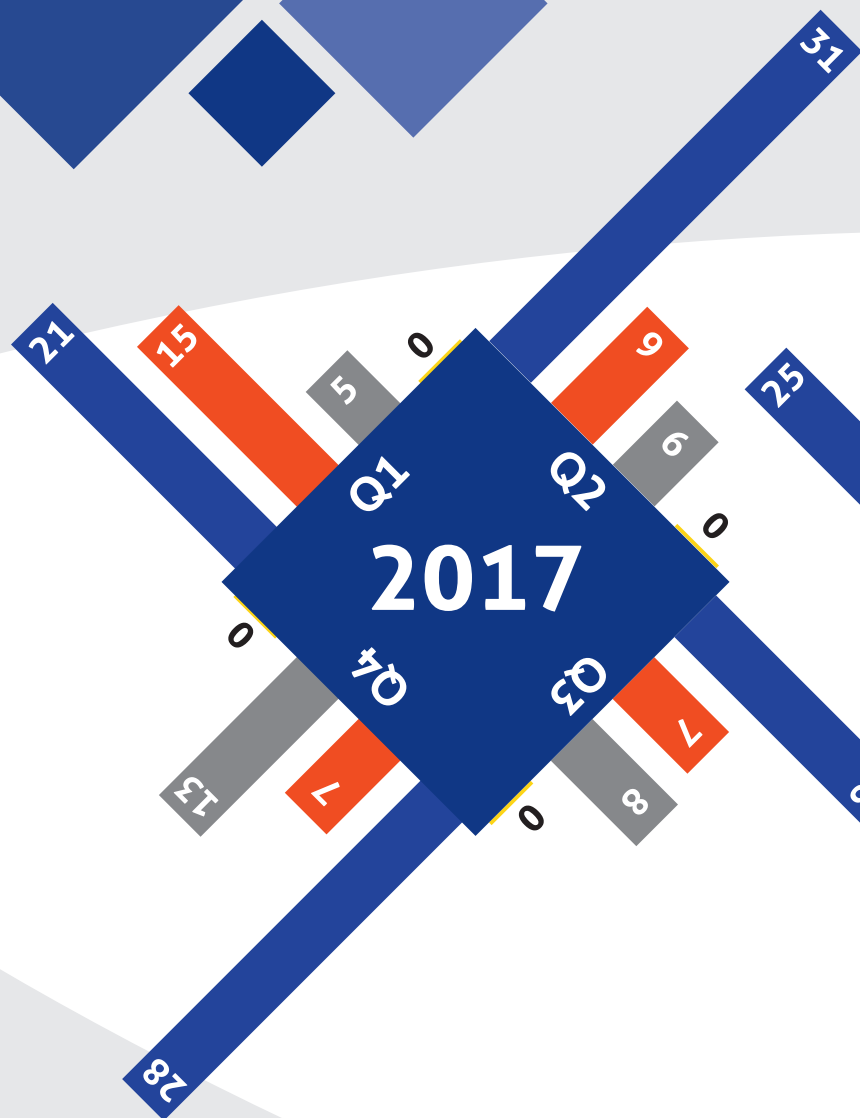

Broj naredbi o
neprovođenju
istrage

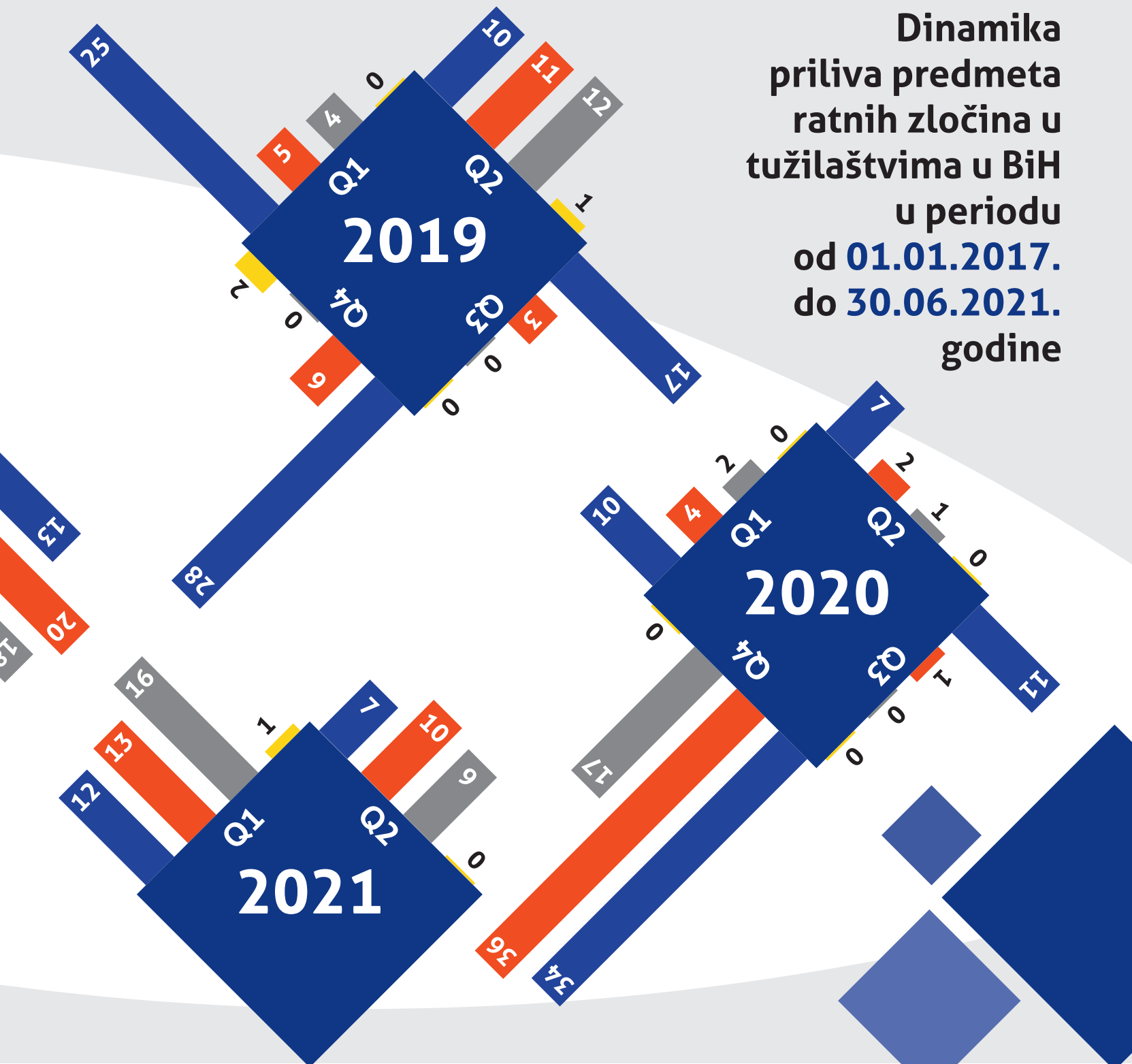
U periodu od 2013 – 30.06.2021. godine, tužilaštva u BiH su tužilačkom odlukom riješila 1669 KTRZ predmeta protiv 4638 lica. Podignuto je 521 optužnica (31%) protiv 976 lica. Naredba o nesprovođenju istrage donesena je u 382 KTRZ predmeta (23%) za 1576 lica, dok je naredba o obustavi istrage donesena u 766 KTRZ predmeta (46%) za 2086 lica. Sudovi su u istom periodu, za procesuiranje krivičnih djela ratnih zločina, donijeli preko 300 pravosnažnih presuda.

- Tužilaštvo BiH
- Kantonalna tužilaštva
- Okružna javna tužilaštva
- Tužilaštvo Brčko Distrikta BiH
- Q** Kvartal

Dinamika
 priliva predmeta
 ratnih zločina u
 tužilaštvima u BiH
 u periodu
 od 01.01.2017.
 do 30.06.2021.
 godine

Sistemske pretpostavke

Finansirano 27 nosilaca pravosudnih funkcija - transferirani na redovni budžet počev od 2020. godine;

Finansirano više od 100 pozicija dodatnog stručnog osoblja za rad na predmetima ratnih zločina;

Značajno unapređeni materijalni kapaciteti - nabavka vozila, rekonstrukcije zgrade, IKT opreme, AV

◆ Uspostavljeno redovito praćenje dinamike i kvalitete rada na predmetima ratnih zločina na tromjesečnom nivou od strane VSTV BiH;

◆ Uspostavljen model kontinuirane stručne podrške Stalnim komisijama VSTV BiH;

◆ Uspostavljen novi normativni okvir prioriternog planiranja i rada tužilaštava na najsloženijim predmetima ratnih zločina;

◆ Konstituirani specifični aspekti disciplinske odgovornosti tužilaca

Stručna podrška

Edukacija nosilaca pravosudnih funkcija

Uspostavljena redovna polugodišnja edukacijska platforma za unapređenje profesionalnih vještina sudija, tužilaca i advokata;

Organizovano 8 okruglih stolova uz učešće više od 350 sudija, tužilaca i advokata

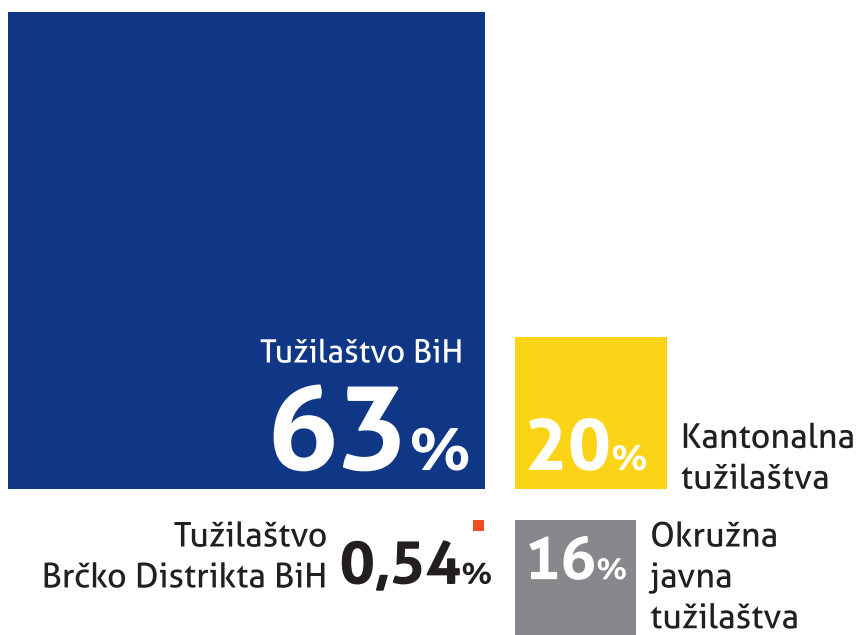
◆ Organizovano 27 sastanaka Nadzornog tijela i pružena stručna podrška u vršenju nadzora nad implementacijom Državne strategije;

◆ Pružena stručna podrška Radnoj grupi za izradu Revidirane državne strategije;

◆ Usvojene Smjernice VSTV BiH sa mjerama unapređenja efikasnost i kvalitete rada tužilaštava na predmetima ratnih zločina

Implementacija Revidirane strategije

Raspoređenost predmeta ratnih zločina po nivoima pravosuđa u BiH

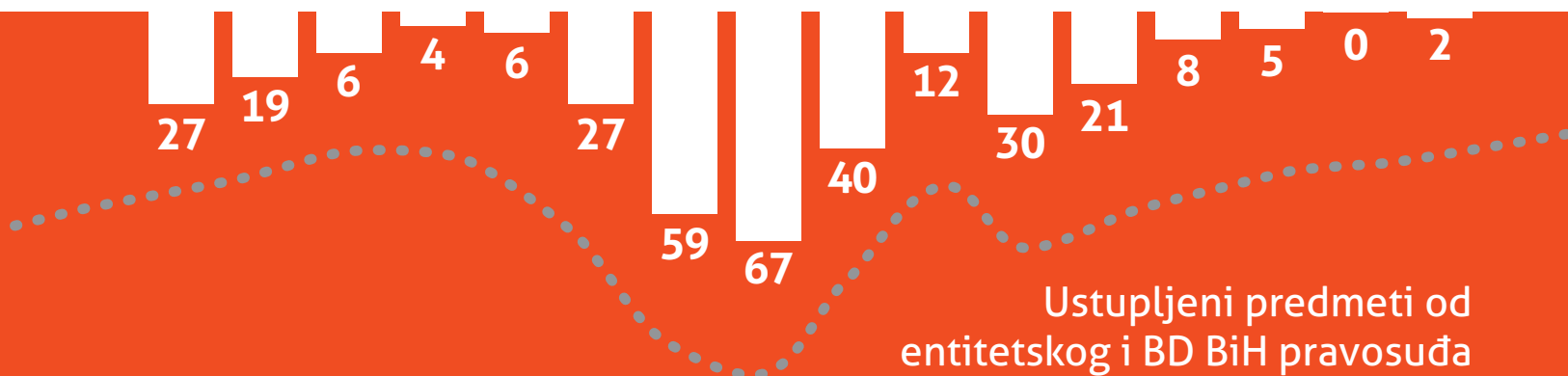
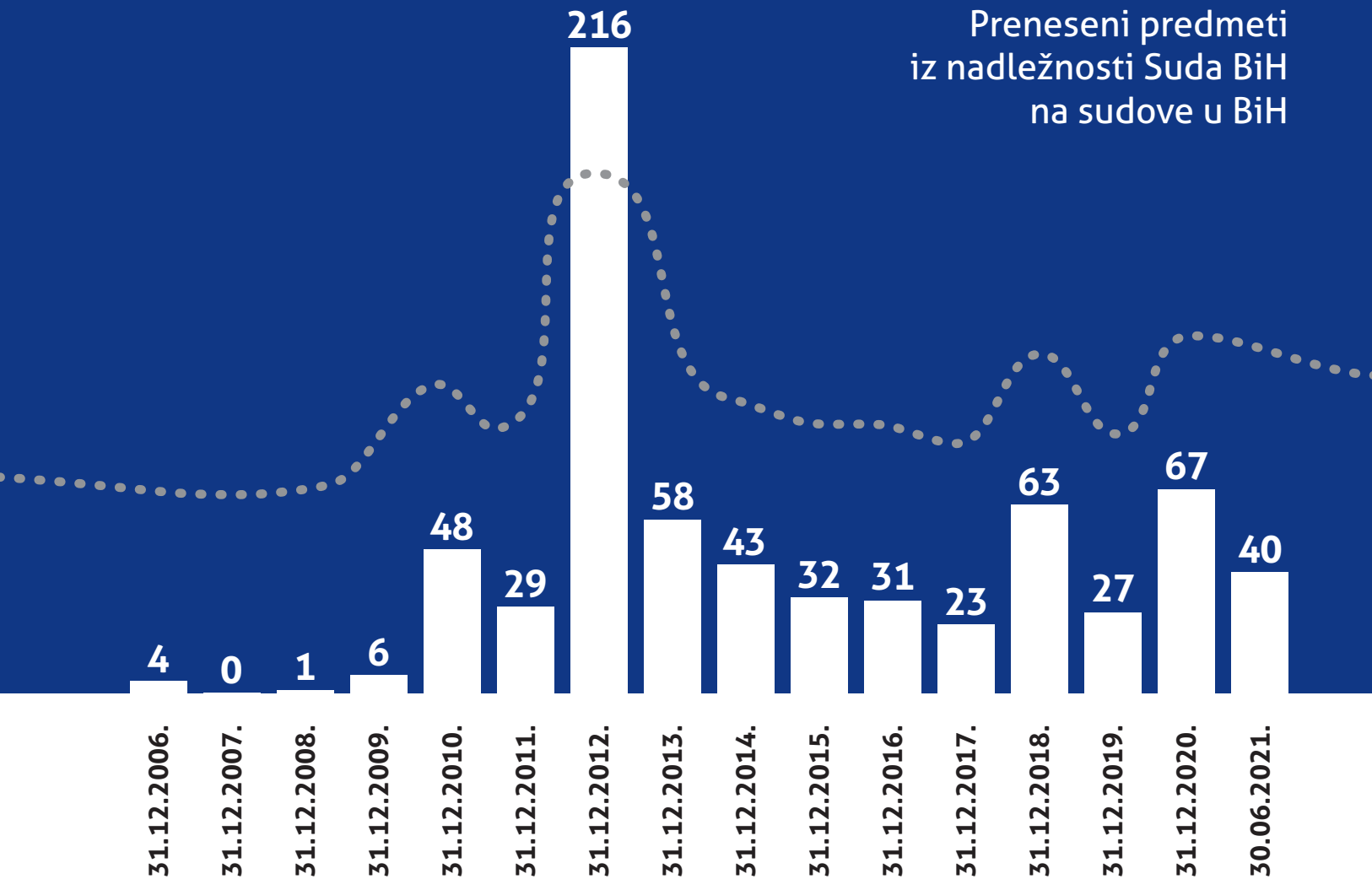

ASPEKT LJUDSKIH RESURSA

Podrškom Evropske unije u okviru realizacije IPA 2012/2013/2017 faza osigurana su sredstva za finansiranje 27 nosilaca pravosudnih funkcija, od čega je imenovano 25 sudija i tužilaca. Kontinuirane aktivnosti VSTV-a BiH u pravcu potrebe osiguranja punog obima poštivanja načelā nezavisnosti i stalnosti sudijske i tužilačke funkcije, komplementarno s koordinacijom programiranja budžeta s rukovodiocima pravosudnih institucija, rezultirale su time da su svi nosioci pravosudnih funkcija transferirani na finansiranje u okviru institucionalnog redovnog budžeta.

U okviru trenutne IPA 2019 faze osigurana su sredstva za plate 96 uposlenika, za pružanje stručne i administrativne podrške sudijama i tužiocima u radu na predmetima ratnih zločina (stručni

Preneseni predmeti
iz nadležnosti Suda BiH
na sudove u BiH

Ustupljeni predmeti od
entitetskog i BD BiH pravosuđa

saradnici i savjetnici, istražitelji, psiholozi, administrativno-tehničko osoblje i dr.). Dodatno su osigurana sredstva za redovan rad sudova i tužilaštava.

MATERIJALNI ASPEKT

Kroz IPA 2012 i IPA 2013 faze podrške Evropske unije, nadležne pravosudne institucije u BiH značajno su opremljene materijalnim resursima za efikasan rad na predmetima ratnih zločina. Kroz procedure javnih nabavki, podrškom su donirani automobili, audio i videooprema, kao i značajna novčana sredstva za refundiranje redovnih poslova institucija u segmentu finansiranja odbrana po službenoj dužnosti, troškova svjedočenja, stručnih edukacija, redovnih mjesečnih režijskih troškova.

EDUKACIJSKI ASPEKT

Projektne aktivnosti obuhvatile su organizaciju 8 stručnih skupova, s ciljem unapređenja profesionalnih znanja i vještina

nosilaca pravosudnih funkcija. U saradnji s Ministarstvom pravde BiH organizovano je 5 skupova, u formatu dvodnevne edukacije, na kojima je učestvovalo preko 350 sudija, tužilaca i advokata. Stručni skupovi su organizovani s ciljem utvrđivanja najboljih normativno-praktičnih rješenja koji bi omogućili ujednačenu primjenu materijalnog prava na cijeloj teritoriji BiH, unapređenje efikasnosti vođenja istrage, paralelno s mogućim modelima ubrzanja sudskog postupka. Pored navedenog, obrađena su strateška pitanja organizacije rada tužilaštava, te pitanje primjene pravnog okvira i ostvarivanja koordinacije u pogledu međunarodne saradnje.

/REVIDIRANA/ DRŽAVNA STRATEGIJA ZA RAD NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA - IMPLEMENTACIJA

Masovnost počinjenih kršenja međunarodnog humanitarnog prava u Bosni i Hercegovini iziskivala je sistemski pristup privođenju pravdi velikog broja počinitelja ratnih zločina. Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina (Državna strategija) usvojena je 2008. godine, te je oformljeno Nadzorno tijelo s mandatom praćenja realizacije strateških ciljeva i mjera.

Zaostaci u ispunjenju ključnih ciljeva Državne strategije doveli su do usvajanja Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina u septembru 2020. godine. Stručnu podršku u izradi strateškog okvira pružila je projektna komponenta VSTV-a BiH. Revidirana državna strategija utvrđuje kraj 2023. godine kao krajnji rok za završetak rada na ovim predmetima, što predstavlja veliki izazov za pravosudne institucije u BiH, odnosno nosioce pravosudnih funkcija.

STRATEGIJA ZA
RATNE ZLOČINE U BIH

U izostanku formiranja Nadzornog tijela za praćenje Revidirane državne strategije, VSTV BiH je u okvirima svoje nadležnosti poduzeo niz mjera i aktivnosti, donoseći opšte akte i pojedinačne odluke komplementarne zahtjevima blagovremenog ispunjenja strateških ciljeva.

Deklarišući pravno-obavezujuću prirodu i snagu Revidirane državne strategije, VSTV BiH je u novembru 2020. godine usvojilo *Smjernice za glavne tužioce Tužilaštva BiH, Federalnog tužilaštva FBiH, Republičkog javnog tužilaštva RS i Tužilaštva Brčko distrikta BiH o donošenju opšteg obavezujućeg uputstva o obligatornom poštivanju ciljeva i mjera Revidirane državne strategije, kao i odluka, zaključaka i preporuka Nadzornog tijela*. Sistemske mjere obuhvataju ubrzavanje procesa rješavanja predmeta u fazi prijave, intenziviranje rada u predmetima s nedostupnim licima, kontrolu vještačkog priliva novih predmeta i okvir funkcionisanja mehanizma raspodjele predmeta. Smjernicama je konstituisana disciplinska odgovornost u slučajevima protivnog postupanja.

Paralelno je usvojeno novo Uputstvo za izradu planova za rješavanje predmeta ratnih zločina u tužilaštvima u BiH. Komplementarno sa Smjernicama, predviđena je obaveza prioritarnog procesuiranja najslabijih i najprioritetnijih predmeta ratnih zločina, s akcentom na lica haške kategorije „A“.

AKTIVNOSTI VSTV BiH U IMPLEMENTACIJI REVIDIRANE DRŽAVNE STRATEGIJE

Implementacijom projekta osigurani su adekvatni kadrovski kapaciteti u sudovima i tužilaštvima do kraja 2022. godine

Strateški cilj I i VIII

Uspostavljen je sveobuhvatan sistem izvještavanja, uz paralelnu nadogradnju funkcionalnosti TCMS sistema, s ciljem praćenja procesuiranja lica haške kategorije „A“

komplementarno Strateškom cilju II

Uspostavljene pretpostavke bržeg okončanja neriješenih predmeta ratnih zločina blagovremenom koordinacijom intenziviranja funkcionisanja mehanizma raspodjele predmeta ratnih zločina po nivoima pravosuđa u BiH

Strateški cilj III

Utvrđen je novi normativni okvir prioritarnog planiranja i rada na složenim predmetima ratnih zločina, s evidentiranim licima haške kategorije „A“

Strateški cilj IV

Izvršena analiza potreba pravosuđa za efikasan rad na predmetima ratnih zločina

Strateški cilj VI

Uspostavljen okvir praćenja dinamike funkcionisanja mehanizma regionalne saradnje

komplementarno Strateškom cilju VII

Uspostavljen mehanizam koordinacije i komunikacije, te redovnog izvještavanja o radu odjela za podršku svjedocima

komplementarno Strateškom cilju VIII

Konstituisana disciplinska odgovornost tužilaca u slučajevima nepostupanja u skladu sa strateškim ciljevima i specifičnim mjerama Revidirane državne strategije – Aneks „B“;

Usvojene su pojedinačne obavezujuće odluke koje tretiraju pitanja intenziviranja rukovodnog nadzora i odgovornosti u radu nosilaca pravosudnih funkcija, ubrzavanja dinamike faza istrage i suđenja, paralelno s normativnim mehanizmom nadzora i kontrole priliva predmeta u tužilaštvima, uspostavom strogih standarda razdvajanja predmeta, kao i obaveza dosljednog pridržavanja pravnog okvira edukacije. Dalje su date preporuke u pogledu adekvatne procesne politike u radu na predmetima s nedostupnim licima i unapređenja stepena transparentnosti.

TREKUTNO STANJE I PERSPEKTIVE

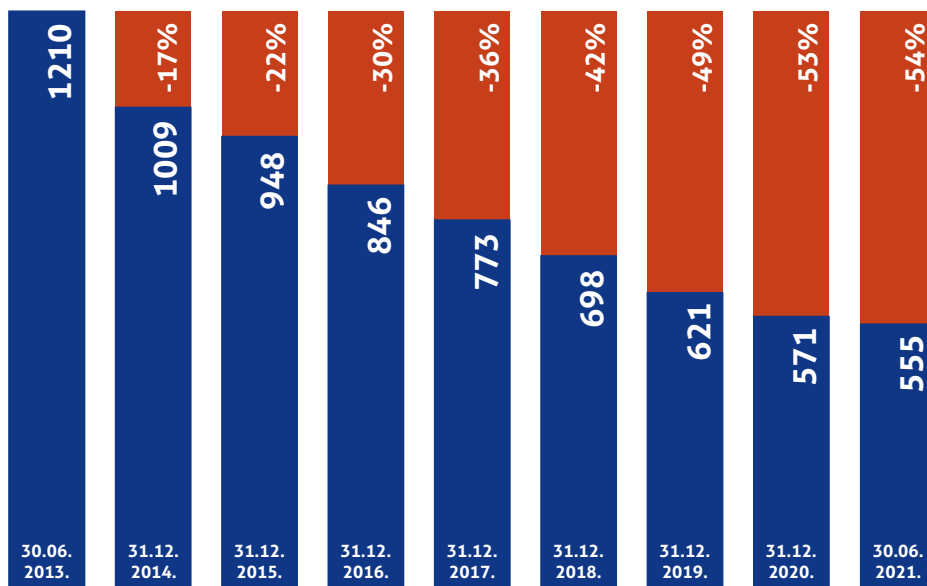
I pored zapaženih rezultata, pravosuđe u BiH još uvijek je opterećeno značajnim brojem neriješenih predmeta ratnih zločina, odnosno lica koja čekaju na privođenje pravdi. Zaključno sa 30.06.2021. godine, tužilaštva u BiH registruju 555 neriješenih KTRZ predmeta protiv 4534 lica. Od navedenog broja nedostupno je 451 lice.

Pored navedenog, broj neriješenih KTRZ predmeta je 1238, dok je broj neriješenih KTARZ predmeta 2106.

Rješavanje predmeta ratnih zločina otežava protok vremena. Iako potpuno okončanje procesa tranzicijske pravde ovisi o koordiniranom i sinergijskom djelovanju sve tri grane javne vlasti, intenzi-

viranje efikasnosti rada do kraja 2023. godine postavlja obavezu pred sudove i tužilaštva. U tom smislu pravosuđe u BiH predstavlja neutralgičnu tačku. Blagovremeno privođenje pravdi počinilaca ratnih zločina ponajviše iziskuje etičan i odgovoran odnos prema zahtjevima obavljanja pravosudne funkcije.

PROCENAT I BROJ SMANJENJA NERIJEŠENIH KTRZ PREDMETA U SVIM TUŽILAŠTVIMA

MJERE KOJE PRAVOSUDNE INSTITUCIJE MORAJU AKCENTIRATI DO 2023. GODINE

- ◆ Dosljedna primjena Smjernica VSTV-a BiH za glavne tužioce Tužilaštva BiH, Federalnog tužilaštva FBiH, Republičkog javnog tužilaštva RS i Tužilaštva Brčko distrikta BiH o donošenju opšteg obavezujućeg uputstva o obligatornom poštivanju ciljeva i mjera Revidirane državne strategije, kao i odluka, zaključaka i preporuka Nadzornog tijela
- ◆ Ubrzanje dinamike vođenja sudskog postupka
- ◆ Intenziviranje prakse ostvarivanja imovinskopravnih zahtjeva u okvirima krivične procedure
- ◆ Kontinuirana revizija i blagovremeno rješavanje KTRZ i KTARZ predmeta
- ◆ Kontinuirana kontrola priliva novih KTRZ predmeta i adekvatna raspodjela predmeta po nivoima pravosuđa
- ◆ Unapređenje koordinacije i komunikacije odjela za podršku svjedocima, te podizanje standarda rada sa žrtvama/svjedocima
- ◆ Unapređenje transparentnosti rada sudova i tužilaštava u skladu sa Smjernicama VSTV-a BiH o objavljivanju tužilačkih i sudskih odluka na službenim web-stranicama
- ◆ Puni obim iskorištavanja podrške Evropske unije za rad na predmetima ratnih zločina

IZAZOVI PRED PRAVOSUĐEM U BIH

- ◆ *Potreba formiranja Nadzornog tijela za praćenje implementacije Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina*
- ◆ *Unapređenje funkcionisanja regionalne saradnje*
- ◆ *Adekvatni kadrovski resursi i materijalni kapaciteti u okviru sudova i tužilaštava*
- ◆ *Nepostojanje državnog/entitetskog fonda za reparaciju štete*

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

Ova publikacija je izrađena uz finansijsku podršku Evropske unije.
Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost Visokog sudskog i tužilačkog
vijeća BiH i ne odražava nužno stavove Evropske unije.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

Kraljice Jelene 88
71000 Sarajevo BiH
tel: +387 33 707 500
fax: +387 33 707 550
email:
vstvpress@pravosudje.ba
vstvbih@pravosudje.ba
web:
www.vstv.pravosudje.ba
www.pravosudje.ba